

Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία

Η Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία (Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες) καθιερώθηκε να εορτάζεται στις 3 Δεκεμβρίου από το 1992, επειδή εκείνη την ημέρα η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε το Πρόγραμμα Δράσης για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες.

Πρόκειται για μία πρωτοβουλία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την προώθηση δράσεων υποστήριξης των συγκεκριμένων συμπολιτών μας, αλλά και ενημέρωσης και αφύπνισης της κοινωνίας μας. Η αποστολή του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρίες μέσω εθνικών, περιφερειακών και παγκόσμιων προσπαθειών, καθώς και η αύξηση της ευαισθητοποίησης.

Η Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία δίνει την ευκαιρία στις κυβερνήσεις, στους οργανισμούς και στις κοινωνίες να εστιάσουν την προσοχή τους στα δικαιώματα και τις δυνατότητες των ανθρώπων με αναπηρία. Στοχεύει στην προώθηση της κατανόησης σε θέματα αναπηρίας και στην κινητοποίηση υποστήριξης της αξιοπρέπειας και της ευημερίας των ατόμων με αναπηρία. Επιδιώκει επίσης να επιστήσει την προσοχή στο γεγονός ότι **το κέρδος από την ένταξη των ατόμων με αναπηρία σε κάθε πτυχή της ζωής είναι συνολικό και μας αφορά όλους.**

Στην Ελλάδα, ο αριθμός των ατόμων με αναπηρία, υπολογίζεται γύρω στο 1 εκατομμύριο. Τα στοιχεία στηρίζονται σε ποσοστά του ΠΟΥ και των επίσημων φορέων του κράτους.

Όταν αναφερόμαστε σε ειδικές ανάγκες εννοούμε κάθε πνευματική ή σωματική αναπηρία η οποία χρίζει ειδικής μεταχείρισης ώστε το άτομο να αναπτύξει ισότιμα όλες τις ικανότητες του και να ενταχθεί στη κοινωνία. Αυτές μπορεί να είναι αισθητηριακές αναπηρίες (τύφλωση, κώφωση) σωματικές αναπηρίες, (εγκεφαλική παράλυση, ακρωτηριασμένα άκρα) νοητική καθυστέρηση, χρωμοσωμικά σύνδρομα, Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (αυτισμός), ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (δυσλεξία κλπ).

Άτομα με αναπηρία

Περίπου το 15% του παγκόσμιου πληθυσμού, ή ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι, ζουν με αναπηρίες. Συχνά, δεν γνωρίζουμε τον μεγάλο αριθμό των συμπολιτών μας που ζουν με αναπηρίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Η πρώτη Παγκόσμια Έκθεση για την αναπηρία αποκαλύπτει ότι από το ένα δισεκατομμύριο άτομα με ειδικές ανάγκες παγκοσμίως, το ένα πέμπτο εξ αυτών, δηλαδή 110-190 εκατομμύρια άνθρωποι αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στην καθημερινότητα τους. Επιπλέον, το ένα τέταρτο του παγκόσμιου πληθυσμού επηρεάζεται άμεσα από την αναπηρία, όπως οι άνθρωποι που τους φροντίζουν και τα μέλη της οικογένειας.

Η έλλειψη προσοχής στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία σημαίνει ότι βρίσκονται αντιμέτωποι με εμπόδια σε κάθε στροφή της ζωής τους. Αυτές περιλαμβάνουν στιγματισμό και διακρίσεις, έλλειψη κατάλληλης ιατρικής φροντίδας και υπηρεσιών αποκατάστασης, μη πρόσβαση σε μεταφορικά μέσα, κτίρια και πληροφορίες.

Τα άτομα με αναπηρίες έχουν γενικά χειρότερη υγεία, χαμηλότερη εκπαίδευση, λιγότερες οικονομικές ευκαιρίες και υψηλότερα ποσοστά φτώχειας σε σχέση με τα άτομα χωρίς αναπηρία. Οι άνθρωποι αυτοί παραμένουν σε μεγάλο βαθμό στο περιθώριο, είναι συχνά άνεργοι και έχουν υψηλότερα ποσοστά θνησιμότητας. Πολλοί άνθρωποι με αναπηρία έχουν περιορισμένη ή και μηδαμινή πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και την αποκατάσταση, στην εκπαίδευση, την καλλιέργεια δεξιοτήτων και σε ευκαιρίες απασχόλησης. Επιπλέον, σε μεγάλο βαθμό αποκλείονται από αστικές και πολιτικές διαδικασίες και η φωνή τους συντριπτικά καταπιέζεται σε θέματα κοινωνικά ή που τους επηρεάζουν άμεσα.

Επίσης (πέρα του γεγονότος ότι ένα μεγάλο ποσοστό ατόμων με αναπηρία βρίσκεται εκτός εργατικού δυναμικού) και το μέσο οικογενειακό εισόδημα των νοικοκυριών που έχουν ένα μέλος με αναπηρία είναι χαμηλότερο από των άλλων νοικοκυριών, αφού το ύψος των παρεχόμενων προνοιακών επιδομάτων και αναπηρικών συντάξεων είναι τόσο μικρό που δεν μπορεί να καλύψει ούτε τις ανάγκες που απορρέουν από αυτή καθ' εαυτή αναπηρία, ενώ υπάρχει άμεση συσχέτιση μεταξύ της βαρύτητας της αναπηρίας και του βαθμού φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Η στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση στοχεύει κυρίως στην αύξηση των σχετικά χαμηλών ποσοστών απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη.

Η Έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας προτείνει στις κυβερνήσεις και τους εταίρους να παρέχουν πρόσβαση σε όλες τις βασικές υπηρεσίες στα άτομα με αναπηρία, να επενδύσουν σε ειδικά προγράμματα για τα άτομα με αναπηρία που βρίσκονται σε ανάγκη, και να υιοθετήσουν εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης. Για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των παραπάνω πρωτοβουλιών κρίνεται αναγκαία η συμμετοχή και των ίδιων των ατόμων με αναπηρία.

Η Έκθεση του ΠΟΥ παρουσιάζει με αποδείξεις το τι χρειάζεται για να υπερνικηθούν τα εμπόδια στην υγειονομική περίθαλψη, την αποκατάσταση, την εκπαίδευση, την απασχόληση, καθώς και τις υποστηρικτικές υπηρεσίες, για να υπάρξουν τέτοιες συνθήκες που και τα άτομα με ειδικές ανάγκες θα μπορούν να δημιουργήσουν. Η έκθεση τελειώνει με ένα συγκεκριμένο σύνολο από συνιστώμενες ενέργειες που θα πρέπει να προωθήσουν οι κυβερνήσεις. Ο ΠΟΥ ελπίζει ότι αυτή η πρωτοποριακή Παγκόσμια Έκθεση για την αναπηρία θα συμβάλει σημαντικά στην εφαρμογή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και ότι στη διασταύρωση της δημόσιας υγείας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανάπτυξης, η έκθεση είναι ένας απαραίτητος πόρος για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους παροχείς υπηρεσιών και αυτούς που στέκονται δίπλα στα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειες τους.

Και φυσικά, δεν πρέπει να παραλείψουμε να αναφέρουμε πόσο ζωτικής σημασίας είναι το να είμαστε ανοικτοί σε αυτά που έχουν να μας πουν τα ίδια τα άτομα με αναπηρίες για τη ζωή τους.

Ιατρική περίθαλψη και αποκατάσταση: τι κάνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

Η αποκατάσταση είναι μια διαδικασία που προορίζεται να διευκολύνει τα άτομα με αναπηρίες ώστε να επιτύχουν και να διατηρήσουν μια βέλτιστη σωματική, αισθητηριακή, διανοητική, ψυχολογική και κοινωνική λειτουργία. Η αποκατάσταση περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων της ιατρικής περίθαλψης, τη σωματική και ψυχολογική θεραπευτική, την βοήθεια στην ομιλία, την εργοθεραπεία, καθώς και υπηρεσίες υποστήριξης. Τα άτομα με αναπηρία πρέπει να έχουν πρόσβαση τόσο στη γενική ιατρική φροντίδα όσο και σε κατάλληλες υπηρεσίες αποκατάστασης.

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία απαιτεί από τις χώρες να εξασφαλίσουν ότι τα άτομα με αναπηρία διαθέτουν τις κατάλληλες υπηρεσίες υγείας, συμπεριλαμβανομένης της γενικής υγείας, των υπηρεσιών αποκατάστασης, καθώς και το ότι δεν υφίστανται διακρίσεις στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης (άρθρα 25 και 26). Ο ΠΟΥ υποστηρίζει ενεργά την εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ σε αυτούς τους τομείς.

Για τη βελτίωση της ιατρικής περίθαλψης και αποκατάστασης, ο ΠΟΥ:

- Αναπτύσσει εργαλεία κανονιστικά, συμπεριλαμβανομένων των κατευθυντήριων γραμμών και ενός παγκόσμιου σχεδίου δράσης, για την ενίσχυση της ιατρικής περίθαλψης και των υπηρεσιών αποκατάστασης
- Μεριμνά για την εφαρμογή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία
- Υποστηρίζει τις χώρες ώστε να ενσωματώσουν ιατρική περίθαλψη και υπηρεσίες αποκατάστασης στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας
- Υποστηρίζει την ανάπτυξη δομών κοινοτικής αποκατάστασης
- Μεριμνά για την ενίσχυση των εξειδικευμένων κέντρων αποκατάστασης και της σχέσης τους με τις δομές κοινοτικής αποκατάστασης
- Προωθεί στρατηγικές για να εξασφαλιστεί ότι τα άτομα με αναπηρίες είναι καλά ενημερωμένα και ότι οι επαγγελματίες υγείας υποστηρίζουν και προστατεύουν τα δικαιώματα τους και την αξιοπρέπεια τους

Κοινοτικά Κέντρα Αποκατάστασης

Τα κοινοτικά κέντρα αποκατάστασης επικεντρώνονται στην ενίσχυση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, την κάλυψη βασικών αναγκών και την εξασφάλιση της κοινωνικής ένταξης και της συμμετοχής. Η πρωτοβουλία αυτή ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του 1980, αλλά έχει εξελιχθεί σε μια πολυτομεακή στρατηγική, η οποία ενδυναμώνει τα άτομα με αναπηρία με στόχο να επωφεληθούν από την εκπαίδευση, την απασχόληση, την υγεία και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Τα κοινοτικά κέντρα αποκατάστασης υλοποιούνται μέσα από τις συνδυασμένες προσπάθειες των ατόμων με αναπηρίες, των οικογενειών τους, των σχετικών κυβερνητικών και μη οργανώσεων για την υγεία, την παιδεία κλπ.